

УДК 378.147: 81'243

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-3-36>

Лариса САВИЦЬКА,

orcid.org/0000-0002-9158-6304

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації

Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

(Харків, Україна) *larisa-savickaya@hotmail.com*

Ірина БЕЗУГЛА,

orcid.org/0000-0002-6285-2060

старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації

Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

(Харків, Україна) *iravb@ukr.net*

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО СКЛАДНИХ УМОВ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Стаття присвячена дослідженню педагогічних технологій адаптації студентів до складних умов міжкультурного спілкування в контексті вищої освіти. У статті підкреслено необхідність використання інноваційних педагогічних технологій, які забезпечують не лише мовну, а й культурну готовність студентів до співпраці в багатокультурному середовищі. Основну увагу приділено інтеграції теоретичних знань і практичних навичок, що сприяють успішній адаптації в міжкультурному контексті. Одним з важливих аспектів відзначено врахування індивідуальних культурних особливостей студентів, що впливає на ефективність педагогічних технологій. Підкреслено, що створення сприятливих умов для міжкультурного спілкування вимагає активного використання таких методів, як рольові ігри, проектно орієнтоване навчання та ситуації, що дозволяють студентам випробувати свої навички в реальних умовах. Виділено важливість подолання мовних бар'єрів та розвиток культурної обізнаності, що є необхідним для продуктивної взаємодії в глобалізованому світі. Підкреслено роль комунікативних тренінгів та інтерактивних методів навчання, які допомагають студентам адаптуватися до нових культурних норм та підвищують ефективність міжкультурного спілкування. Звернено увагу на роль таких педагогічних підходів, як комунікативний метод, що сприяє швидкому засвоєнню мовних навичок шляхом максимального занурення в мовне середовище, а також на важливість навчання через практичні вправи, які моделюють реальні міжкультурні ситуації. Особливу увагу приділено застосуванню цих технологій у навчанні студентів економічних спеціальностей, де вони мають змогу розвивати міжкультурні компетентності, необхідні для роботи в міжнародному бізнес-середовищі. Підкреслено, що педагогічні технології допомагають зменшити мовні та культурні бар'єри, сприяють розвитку толерантності та здатності до продуктивної взаємодії в багатокультурному середовищі.

Ключові слова: адаптація студентів, міжкультурне спілкування, педагогічні технології, міжкультурна компетентність, інтерактивні методи, іноземні мови, мовні бар'єри, міжкультурна комунікація.

Larysa SAVYTSKA,

orcid.org/0000-0002-9158-6304

PhD in Philology, Associated Professor,

Head of the Department of Foreign Languages and Cross-cultural Communication

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

(Kharkiv, Ukraine) *larisa-savickaya@hotmail.com*

Iryna BEZUGLA,

orcid.org/0000-0002-6285-2060

Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages and Cross-cultural Communication

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

(Kharkiv, Ukraine) *iravb@ukr.net*

PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES OF STUDENTS' ADAPTATION TO THE COMPLEX CONDITIONS OF CROSS-CULTURAL COMMUNICATION IN HIGHER EDUCATION

The article is devoted to the study of pedagogical technologies of students' adaptation to the complex conditions of cross-cultural communication in the context of higher education. The article emphasizes the need to use innovative

pedagogical technologies that ensure not only linguistic but also cultural readiness of students to cooperate in a multicultural environment. The main focus is on the integration of theoretical knowledge and practical skills that contribute to successful adaptation in a cross-cultural context. One of the important aspects is taking into account the individual cultural characteristics of students, which affects the effectiveness of pedagogical technologies. It is emphasized that creating favorable conditions for cross-cultural communication requires the active use of methods such as role-playing, project-based learning, and situations that allow students to test their skills in real-life situations. The authors emphasize the importance of overcoming language barriers and developing cultural awareness, which is necessary for productive interaction in a globalized world. The role of communication trainings and interactive teaching methods that help students adapt to new cultural norms and increase the effectiveness of cross-cultural communication is emphasized. Attention is drawn to the role of such pedagogical approaches as the communicative method, which promotes rapid acquisition of language skills through maximum immersion in the language environment, as well as the importance of learning through practical exercises that simulate real cross-cultural situations. Particular attention is paid to the use of these technologies in teaching students of economic specialties, where they can develop the cross-cultural competencies necessary to work in an international business environment. It is emphasized that pedagogical technologies help to reduce language and cultural barriers, promote tolerance and the ability to interact productively in a multicultural environment.

Key words: student adaptation, cross-cultural communication, pedagogical technologies, cross-cultural competence, interactive methods, foreign languages, language barriers, cross-cultural communication.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації міжкультурне спілкування стає важливою частиною освітнього процесу у закладах вищої освіти (ЗВО). Студенти, взаємодіючи з представниками різних культур, зіштовхуються з мовними бар'єрами, відмінностями у світогляді та комунікативних стилях, що потребує ефективних механізмів адаптації. Оскільки міжкультурне спілкування є важливим елементом підготовки майбутніх фахівців, в процесі цієї взаємодії вони мають навчитися враховувати культурні особливості, що впливають на способи взаємодії, прийняття рішень і навіть розуміння певних понять. Водночас така адаптація не обмежується лише здатністю порозумітися мовно, але й передбачає вміння взаємодіяти у різних соціокультурних контекстах, зберігаючи при цьому повагу до культурних відмінностей і створюючи комфортне середовище для співпраці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукова література щодо міжкультурного спілкування у вищій освіті демонструє широкий спектр підходів, методичних інновацій і теоретичних досліджень у цій сфері. Аналіз досліджень свідчить, що міжкультурне спілкування у вищій освіті тісно пов'язане з розвитком іншомовної комунікативної компетентності. Зокрема, О. Приймак та В. Кирикилиця (2022) констатують, що готовність здобувачів вищої освіти до міжкультурної взаємодії визначається сформованістю мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенцій. О. Стадніченко, Ю. Ласкава та О. Шульга (2023) акцентують увагу на особливостях викладання української мови як іноземної, підкреслюючи значення педагогічних стратегій у процесі адаптації іноземних здобувачів освіти, що, зі свого боку, сприяє розвитку комунікативних навичок, необхідних для успішної міжкультурної взаємо-

дії. Поряд з тим, Т. Гаврилюк, Ю. Заверуха та Н. Кушевська (2023) наголошують на ролі міжкультурної комунікації у глобалізованому світі та її значенні для розвитку освіти. Вони вказують на те, що міжкультурна компетентність не лише сприяє покращенню комунікації, а й підтримує формування здатності адаптуватися до різних культурних контекстів. Проблеми мовних бар'єрів та їхнього подолання розглядають І. Денисенко та А. Тарасюк (2020), акцентуючи увагу на техніках корекції комунікативних труднощів, що є важливою складовою процесу адаптації, адже мовні бар'єри можуть суттєво гальмувати ефективне міжкультурне спілкування. У контексті міжкультурної адаптації А. Борисова (2015) виокремлює такі особистісні ресурси, як життєстійкість, толерантність до невизначеності та конструктивний копінг, а також етнічну ідентичність і етнічну толерантність як етноспецифічні чинники. Ці чинники можуть значною мірою визначити успішність адаптації здобувачів вищої освіти у нових культурних середовищах, що підтверджують і результати досліджень Т. Фоменко (2018), яка аналізує дидактичні підходи та інтерактивні методи, що сприяють формуванню готовності іноземних студентів до міжкультурного спілкування. Так, на думку вченої, інтерактивні методи, що активно використовуються в освітньому процесі, є одними з основних інструментів подолання бар'єрів між культурами та мовами. Зі свого боку, Ю. Яворська та В. Романенко (2024) підкреслюють необхідність комплексних адаптаційних програм для подолання міжкультурних бар'єрів у середовищі ЗВО України. Вони звертають увагу на важливість створення інклюзивного середовища, де іноземні студенти можуть не лише вивчати предмети, а й взаємодіяти з іншими студентами та викладачами на рівних. Натомість дослідження О. Ковтун,

О. Ковтуна та Н. Ігнетенко (2019) розглядає міжкультурне спілкування як компонент формування соціокультурної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови. Це підкреслює важливість інтеграції міжкультурних аспектів в освітні програми з іноземних мов. Сучасні засоби формування міжкультурної компетентності аналізує О. Бігич (2018), наголошуючи на використанні цифрових технологій та інтерактивних методик, які дозволяють значно розширити можливості для міжкультурного спілкування. Поряд з тим, Є. Логвінов (2024) пропонує комунікативний тренінг як ефективну технологію розвитку іншомовної комунікативної компетентності, що сприяє адаптації студентів до міжкультурного середовища. Т. Беркутова, Є. Логвінов, В. Макаров та К. Умяров (2022) досліджують ефективність ігрових технологій в освітньому процесі, що сприяють формуванню міжкультурної компетенції студентів під час вивчення іноземної мови у вищій освіті.

Отже, аналіз наукових досліджень засвідчує, що міжкультурне спілкування у вищій освіті визначається сформованістю іншомовної комунікативної компетентності, подоланням мовних бар'єрів, адаптаційними стратегіями для іноземних студентів, розвитком соціокультурної компетенції та використанням сучасних педагогічних технологій. Однак, питання педагогічних технологій адаптації студентів до складних умов міжкультурного спілкування у вищій освіті недостатньо розкриті в сучасних наукових дослідженнях.

Метою статті є дослідження педагогічних технологій адаптації студентів до складних умов міжкультурного спілкування у вищій освіті.

Виклад основного матеріалу. Адаптація студентів до умов міжкультурного спілкування є важливою складовою процесу формування їхніх професійних та особистісних компетенцій у вищій освіті. Тому для ефективної взаємодії з представниками різних культур необхідно використовувати спеціалізовані педагогічні технології, які сприяють розвитку міжкультурної компетентності. Враховуючи специфіку міжкультурного спілкування, педагогічні підходи до адаптації студентів передбачають застосування інноваційних методів, що забезпечують не лише мовну, а й культурну готовність до співпраці в багатокультурному середовищі.

Під час цього процесу необхідно зосереджувати увагу на інтеграції теоретичних знань із практичними навичками, що сприяють успішній адаптації студентів у складних міжкультурних умовах. Це дозволяє не лише набувати певних знань, а й формувати здатність до глибокої взаємодії з людьми з різних культурних середовищ. Саме

тому формування міжкультурної компетентності студентів є необхідною умовою для їхньої адаптації до глобалізованого світу, оскільки це включає не лише розуміння культурних особливостей, а й здатність застосовувати різні комунікативні стратегії для вирішення можливих конфліктів.

Крім того, педагогічні технології повинні включати практичні вправи та ситуації, які дають змогу студентам випробувати свої навички в реальних умовах міжкультурного спілкування. Урахування цього аспекту сприяє формуванню готовності студентів до продуктивної та комфортної взаємодії у багатокультурному середовищі, що є ключовим для успішної адаптації в глобалізованому світі. Не менш важливою є роль міжкультурної комунікації в контексті глобалізації, оскільки вона відкриває можливості для співпраці між різними країнами та культурами, що сприяє економічному, соціокультурному та політичному обміну (Гаврилюк та ін., 2023 : 161).

У сучасному контексті використання спеціалізованих педагогічних технологій важливим аспектом є подолання мовних бар'єрів та культурних відмінностей. Адже навчання іноземних мов є основою для міжкультурного спілкування і вимагає інтеграції різних культурних практик, акцентуючи увагу на розвитку толерантності. Сучасна методика викладання іноземних мов вимагає активного впровадження таких педагогічних технологій, які не тільки забезпечують мовне навчання, але й сприяють формуванню ціннісних орієнтирів, емпатії та культурного діалогу серед студентів. Враховуючи це, особливу роль відіграють педагогічні технології, які допомагають не лише засвоїти мовний матеріал, а й розвивати здатність до глибокого розуміння культурних особливостей інших народів. Наприклад, використання проєктно орієнтованого навчання дозволяє студентам економічних спеціальностей створювати міжкультурні бізнес-плани та стратегії, враховуючи специфіку різних ринків. Крім того, рольові ігри, що моделюють міжкультурні переговори та бізнес-ситуації, ефективно сприяють розвитку комунікативних навичок та культурної обізнаності у студентів.

Таким чином, сучасні педагогічні технології, орієнтовані на інтерактивні методи, сприяють ефективнішому засвоєнню іноземної мови через діалог та співпрацю. Вони дозволяють студентам набути не тільки лінгвістичних, а й культурологічних компетенцій, що є основою для успішного спілкування на міжнародному рівні. Тому інтеграція різних культур у процесі навчання іноземних мов дозволяє студентам розширити свої уявлення

про інші народи та розвивати толерантність, сприяючи формуванню готовності до ефективного міжкультурного спілкування.

Важливою частиною цього процесу є залучення студентів до активної участі в культурних обмінах та міжкультурних практиках, що допомагає їм розвивати необхідні навички для взаємодії в багатокультурному середовищі. Таке навчання дозволяє студентам покращити свої комунікативні навички та зменшити міжкультурні бар'єри.

Підготовка студентів до міжкультурного спілкування також передбачає ознайомлення з культурними цінностями та нормами поведінки, що прийняті в іншомовному соціокультурному середовищі. Це є основою для ефективної інтеграції студентів у нове культурне середовище, яке включає не лише мовну, але й культурну адаптацію (Фоменко, 2018 : 662). Тому основним завданням є створення таких умов, які дозволяють студентам зменшити мовні та культурні бар'єри, що допомагає будувати взаємодію на основі поваги та взаєморозуміння.

Як зазначено вище, мовні бар'єри є однією з найбільш складних умов міжкультурного спілкування, оскільки вони можуть значно ускладнити процес взаєморозуміння та взаємодії між людьми з різних культур. Вони можуть виникати через різницю в лексичному запасі, граматичних структурах, акцентах. Такі бар'єри, якщо їх не подолати, здатні призвести до непорозуміння, що, зі свого боку, ускладнює не лише взаємодію, а й формування довіри між комунікантами. Враховуючи ці чинники, важливо розробляти та впроваджувати ефективні методи та технології навчання, що дозволяють зменшити вплив мовних бар'єрів у процесі міжкультурного спілкування.

При цьому процес формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів, що навчаються в різнорівневих полікультурних групах, є більш ефективним, коли застосовується проектування комунікативного тренінгу як комплексної лінгводидактичної технології. Комплексність цієї технології проявляється у поєднанні комунікативно-функціонального, соціокультурного та професійно орієнтованого підходів до навчання. Поряд з тим важливою умовою є чітке дотримання єдності дидактичних, психологічних і методичних принципів навчання, що забезпечує гармонійне впровадження всіх аспектів освітнього процесу. Це дозволяє створити сприятливе освітнє середовище, в якому студенти можуть розвивати свою комунікативну компетенцію на всіх рівнях (Логвінов, 2024 : 298).

Так, використання комунікативного тренінгу для студентів економічних спеціальностей

дасть можливість створити належні умови для їх активного залучення до освітнього процесу та розвитку професійних мовних навичок, що є важливим елементом підготовки до роботи в глобальному бізнес-середовищі. Завдяки інтерактивним завданням, таким як рольові ігри, симуляції бізнес-переговорів або вирішення економічних кейсів, студенти матимуть змогу не лише активно долучатися до навчання, але й будуть мотивовані до самостійної роботи та пошуку оптимальних рішень. Це дозволить їм не тільки удосконалювати мовні навички, а й одночасно розвивати соціокультурні компетенції, необхідні для успішної інтеграції в міжнародний бізнес.

При цьому І. Денисенко та А. Тарасюк підкреслюють, що одним з найефективніших способів подолання мовного комунікативного бар'єра є безпосереднє спілкування з носіями мови. Проте, оскільки така можливість не завжди доступна, необхідно застосовувати альтернативні методи. У цьому контексті, серед різних підходів до навчання, найбільш результативним є комунікативний метод, що передбачає проведення занять лише іноземною мовою (Денисенко & Тарасюк, 2020 : 20).

Такий комунікативний метод, що передбачає навчання лише іноземною мовою, відіграє важливу роль в процесі адаптації іноземних студентів, оскільки він сприяє швидкому засвоєнню мовних навичок. Крім того, використання цього методу стимулює студентів до активного застосування мови в реальних ситуаціях, що дозволяє їм більш ефективно інтегруватися в нове культурне середовище. Завдяки постійному контакту з мовним середовищем, студенти можуть швидше подолати мовний бар'єр, що, зі свого боку, покращує їх соціальну адаптацію та взаємодію з оточенням.

Успішність процесу адаптації іноземних студентів визначає їх подальшу взаємодію з інтелектуальним та соціокультурним середовищем ЗВО. Прискорене освоєння адаптаційного етапу сприяє стабільності їх психоемоційного і фізичного стану, покращенню засвоєння навчального матеріалу та підвищенню готовності до навчання в ЗВО. Це також допомагає усвідомити важливість майбутньої професії, розвиток нових особистісних якостей і засвоєння нових соціальних ролей і статусу (Яворська & Романенко, 2024 : 99).

Поряд з традиційним навчально-методичним комплексом для формування міжкультурної компетентності у студентів, сучасним інструментом є автентичні блоги, зокрема професійні блоги викладачів іноземних мов. Блоги мають перевагу завдяки швидкому оновленню навчальних матеріалів їх авторами, зокрема тих, що стосуються міжнарод-

них свят і важливих дат, які по-різному відзначаються в різних культурах. Через слухання подкастів студенти отримують знання про іншу культуру, знайомляться з культурними елементами, набувають країнознавчих відомостей про символи, імена, свята та повсякденні речі. Виконуючи завдання чи проекти, пов'язані з подкастами, студенти навчаються командної роботи (Бігич, 2018 : 421).

Крім того, у процесі навчання іноземних студентів важливо створювати мовленнєві ситуації, які наближаються до реальних умов міжкультурного спілкування, щоб забезпечити ефективне засвоєння мовленнєвого етикету та правил комунікації. Наприклад, під час моделювання ситуацій переговорів або презентацій, студенти мають можливість практикувати використання коректних виразів для ведення бізнес-спілкування в різних культурах. Іншим прикладом є організація дискусій на актуальні соціокультурні теми, де студенти вчаться взаємодіяти в умовах різноманіття поглядів та культурних традицій, що сприяє розвитку міжкультурної компетентності.

Водночас для студентів, які вивчають іноземні мови, важливим елементом є впровадження інтерактивних методів, які дозволяють глибше зануритися в мовленнєвий процес і застосовувати знання в реальних умовах. Наприклад, участь у мовних клубах або симуляціях міжнародних конференцій дає можливість студентам не тільки розвивати лексичні та граматичні навички, а й удосконалювати свою здатність до комунікації в контексті міжкультурних обмінів. Важливою складовою є також проведення практичних занять, де студенти можуть спільно працювати над проектами, що включають аналіз специфічних комунікативних стратегій залежно від культурних особливостей. Це сприяє розвитку гнучкості в спілкуванні, дозволяючи студентам адаптувати свої мовленнєві навички до різних соціокультурних контекстів.

Так, використання інтерактивних методів навчання, таких як рольові ігри, ділові ігри, групові дискусії та аналіз конкретних ситуацій (case-study), дозволяє студентам не лише здобувати знання, а й активно практикувати їх у ситуаціях, що моделюють реальні культурні взаємодії. Наприклад, рольова гра, де студенти виступають в ролі учасників переговорів між двома різними культурами, дозволяє їм тренувати мовленнєвий етикет та вміння вести дискусії в багатокультурному середовищі. За таких умов студенти не тільки отримують теоретичні знання, а й вчаться застосовувати їх за практичних засад, що є важливим аспектом міжкультурного навчання. Крім того, ділова гра, в рамках якої студенти вирішують бізнес-завдання,

пов'язані з міжнародним співробітництвом, допомагає вивчати культурні особливості комунікації та прийняття рішень в умовах глобалізації.

Важливим є те, що інтерактивні форми навчання перетворюють студентів на активних учасників, а не пасивних спостерігачів, що підвищує їхню зацікавленість та мотивацію до вивчення. Це створює умови для розвитку самостійності та ініціативності, що є важливим елементом у процесі навчання. Зі свого боку, інтеграція соціокультурних знань через перегляд відеоматеріалів, роботу з інформаційними ресурсами та участь у комунікативних вправах дозволяє студентам краще розуміти культурні відмінності та особливості поведінки, що формує в них здатність адаптуватися до нових соціокультурних середовищ. Наприклад, перегляд документальних фільмів або відео, що висвітлюють різні культурні традиції, може допомогти студентам зрозуміти відмінності в нормах спілкування і поведінки в різних країнах. Це сприяє формуванню критичного ставлення до культурних відмінностей, що є важливим для успішної адаптації в різноманітних соціокультурних контекстах. Крім того, робота з онлайн-ресурсами, такими як міжнародні новини або блоги, дозволяє студентам вивчати актуальні соціокультурні явища та тренди в інших країнах, що розширює їхній кругозір і розуміння глобальних процесів. Натомість участь у комунікативних вправах, де студенти моделюють ситуації міжкультурного спілкування, допомагає сформуванню навички адаптації та взаєморозуміння, що сприяє розвитку ефективного міжкультурного спілкування та підготовці до професійної діяльності в умовах глобалізації.

Отже, підкреслимо, що педагогічні технології, що включають інтерактивні методи навчання та соціокультурну адаптацію, є основою успішного пристосування студентів до міжкультурного спілкування в умовах вищої освіти, оскільки вони сприяють розвитку міжкультурної компетентності, критичного мислення та толерантності, що є необхідними для ефективного інтеграції у глобальний освітній простір.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, підсумовуючи, зазначимо, що адаптація студентів до умов міжкультурного спілкування є важливою складовою їхнього професійного та особистісного розвитку в процесі навчання у ЗВО. Це створює умови для формування не лише академічних знань, але й соціальних навичок, необхідних для ефективного інтеграції в різноманітні культурні середовища. Важливим інструментом у цьому процесі є використання спе-

ціалізованих педагогічних технологій, які сприяють розвитку міжкультурної компетентності, що, зі свого боку, забезпечує успішну адаптацію студентів у багатокультурному середовищі.

Однак для досягнення максимального результату в цьому процесі потрібно враховувати інди-

відуальні особливості студентів, а також мовні та культурні бар'єри, що можуть значно впливати на ефективність міжкультурного спілкування. Ці бар'єри стають суттєвим викликом, що вимагає від викладачів застосування інтерактивних методів навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беркутова Т., Логвінов Є., Макаров В., Умяров К. Технологія формування міжкультурної компетенції студентів на основі ігрової діяльності під час навчання іноземної мови в закладах вищої освіти. Молодий вчений. 2022. № 6(106). С. 23-28.
2. Бігич О. Б. Сучасні засоби формування у студентів міжкультурної компетентності. Наукові записки. Серія Філологічні науки (мовознавство). 2018. Випуск 165. С. 417-422.
3. Борисова А. О. Універсальні та етноспецифічні ресурси міжкультурної адаптації студентів-іноземців. Проблеми сучасної психології. 2015. Випуск 28. С. 55-66.
4. Гаврилюк Т. В., Заверуха Ю. Г., Кушевська Н. М. Дослідження міжкультурної комунікації і її роль у сучасному світі. Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science. 2023. Pp. 158-161.
5. Денисенко І. І., Тарасюк А. М. Комунікативно-мовні бар'єри: причини виникнення та техніки корекції. Інноваційна педагогіка. 2020. Випуск 20. Т. 2. С. 17-21.
6. Логвінов Є. Комунікативний тренінг як технологія формування іншомовної комунікативної компетенції студентів. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 72, том 2. С. 295-300.
7. Приймак В. О., Киричиця В. В. Розвиток загальнокультурної і комунікативної компетентностей студентів університету в умовах інтернаціоналізації вищої освіти. Педагогічні науки. 2022. № 98. С. 21-26.
8. Фоменко Т. М. Формування готовності іноземних студентів до міжкультурного спілкування у процесі навчання української мови. Сучасний рух науки: тези доп. III міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 1-2 жовтня 2018 р. Дніпро, 2018. С. 661-664.
9. Яворська Ю., Романенко В. Стратегічні подолання бар'єру студентів іноземців в закладах вищої освіти України. Молодий вчений. 2024. № 6.1(130.1). С. 96-100.
10. Kovtun O., Kovtun O., Ihnatenko N. Intercultural communication as a component of the formation of students' socio-cultural competence in teaching foreign language in higher education. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2019. № 2. С. 236-239.

REFERENCES

1. Berkutova T., Lohvinov Ye., Makarov V., Umiarov K. (2022). Tekhnolohiia formuvannia mizhkulturnoi kompetentsii studentiv na osnovi irovoy diialnosti pid chas navchannia inozemnoi movy v zakladykh vyshchoi osvity [Technology of forming intercultural competence of students on the basis of game activity during foreign language teaching in higher education institutions]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 6(106), 23-28 [in Ukrainian]
2. Bihych O. B. (2018). Suchasni zasoby formuvannia u studentiv mizhkulturnoi kompetentnosti [Modern means of forming students' intercultural competence]. *Naukovi zapysky. Seriya Filolohichni nauky (movoznavstvo) – Scientific notes. Series Philological Sciences (Linguistics)*, 165, 417-422 [in Ukrainian]
3. Borysova A. O. (2015). Universalni ta etnospeetsychni resursy mizhkulturnoi adaptatsii studentiv-inozemtsiv [Universal and ethnospecific resources of intercultural adaptation of foreign students]. *Problemy suchasnoi psykholohii – Problems of modern psychology*, 28, 55-66 [in Ukrainian]
4. Havryliuk T. V., Zaverukha Yu. H., Kushevska N. M. (2023). Doslidzhennia mizhkulturnoi komunikatsii i yii rol u suchasnomu sviti [Research of intercultural communication and its role in the modern world]. *Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science*, 158-161 [in Ukrainian]
5. Denysenko I. I., Tarasiuk A. M. (2020). Komunikatyvno-movni bariery: prychyny vynyknennia ta tekhniki korektsii [Communicative and linguistic barriers: causes of occurrence and correction techniques]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*, 20(2), 17-21 [in Ukrainian]
6. Lohvinov Ye. (2024). Komunikatyvnyi treninh yak tekhnolohiia formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentsii studentiv [Communicative training as a technology for the formation of students' foreign language communicative competence]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Topical issues of the humanities*, 72(2), 295-300 [in Ukrainian]
7. Pryimak V. O., Kyryklytsia V. V. (2022). Rozvytok zahalnokulturnoi i komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv universytetu v umovakh internatsionalizatsii vyshchoi osvity [Development of general cultural and communicative competencies of university students in the context of internationalization of higher education]. *Pedagogical Sciences*, 98, 21-26 [in Ukrainian]
8. Fomenko T. M. (2018). Formuvannia hotovnosti inozemnykh studentiv do mizhkulturnoho spilkuvannia u protsesi navchannia ukrainskoi movy [Formation of foreign students' readiness for intercultural communication in the process of teaching the Ukrainian language]. *Suchasnyi rukh nauky: tezy dop. III mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii, 1-2 zhovtnia 2018 r. Dnipro, 2018*, 661-664 [in Ukrainian]
9. Yavorska Yu., Romanenko V. (2024). Stratehichni podolannia barieru studentiv inozemtsiv v zakladykh vyshchoi osvity Ukrainy [Strategic overcoming the barrier of foreign students in higher education institutions of Ukraine]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 6.1(130.1), 96-100 [in Ukrainian]
10. Kovtun O., Kovtun O., Ihnatenko N. (2019). Intercultural communication as a component of the formation of students' socio-cultural competence in teaching foreign language in higher education. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Management Personnel of Culture and Arts*, 2, 236-239